

Załącznik do Uchwały Nr XIV/118/19
Rady Miejskiej w Łobżenicy
z dnia 20 grudnia 2019 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2020

Spis treści

WPROWADZENIE.

- I. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
- II. CELE PROGRAMU.
- III. ZADANIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI.
- IV. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
- V. ADRESACI PROGRAMU
- VI. REALIZATORZY PROGRAMU
- VII. FINANSOWANIE ZADAŃ PROGRAMU
- VIII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ.

WPROWADZENIE

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych w Polsce stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.). Ustawa określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa również źródła finansowania tych zadań. W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2018 r., poz. 2137),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r.,poz.1030)
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2015 r., poz. 1916),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 688.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. ,poz. 2190.),
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019r. Nr 43, poz. 217.),
7. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869.),
8. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r.),
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. ,poz. 506.),
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. ,poz. 1373.),
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. ,poz. 1507),
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. ,poz. 1878.),

14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492),

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi samorząd Gminy wykonuje zgodnie z art. 4¹ ustawy, w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Łobżenica na 2020 rok zgodny jest z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i stworzony został w oparciu o Rekomendacje do Realizowania i Finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2019 r. wydane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Ponadto dostosowany jest do specyfiki problemów alkoholowych w gminie i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym.

Nadużywanie alkoholu, to jeden z wielu problemów społecznych występujących w Polsce. Dotyczą one nie tylko osób uzależnionych, wpływając na ich zdrowie fizyczne i psychiczne, ale również ich rodzin. Do społecznych konsekwencji należy zaliczyć przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie, zaburzone relacje międzyludzkie, przestępczość, zakłócenia porządku publicznego, wypadki samochodowe itp.

Wielu dorosłych nadużywając alkoholu powoduje cierpienia swoich dzieci, odbiera im miłość i poczucie bezpieczeństwa. Wielu nastolatków upijając się i narkotyzując traci szansę na zdrowy rozwój i niszczy swoje życie. Liczne kampanie reklamowe spowodowały, że młodzież zaakceptowała, iż alkohol – zwłaszcza piwo czyli pozornie niegroźny napój – jest niezbędnym elementem kultury młodzieżowej. Dlatego coraz więcej młodzieży nadużywa piwa, a tym samym znajduje się w grupie ryzyka Corocznie, z przyczyn pośrednio lub bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu, umiera w Polsce kilkanaście tysięcy osób. Z danych Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że alkohol zajmuje trzecie miejsce wśród czynników ryzyka dla zdrowia, po nadciśnieniu tętniczym i nikotynie, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów wiąże się z jego spożywaniem.

I. Diagnoza problemów w zakresie uzależnień w Gminie Łobżenica.

Zmiany wprowadzone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w roku 2018 dały samorządom gminnym nowe możliwości. Rada miejska może decydować o ograniczeniu sprzedaży alkoholu w godzinach od 22.00. do 6.00. Zmiana ta daje możliwość w zakresie kształtowania lokalnej polityki obejmującej ograniczenie dostępności fizycznej do alkoholu.

W Gminie Łobżenica zamieszkuje ogółem 9 660 (stan na 31.12..2018 r.) mieszkańców, z tego mieszkańców powyżej 18 roku życia jest 7 730 (stan na 31.12. 2018 r.). W gminie maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wynosi 119. Statycznie 65 dorosłych mieszkańców przypada na jedno zezwolenie.

1. Koncesje na sprzedaż napojów alkoholowych.

Sprzedaż napojów alkoholowych wymaga uzyskania zezwolenia, które wydaje Burmistrz Łobżenicy. W wyniku nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w styczniu 2018 r. samorządy gminne zobowiązane zostały do podjęcia uchwał określających maksymalne liczbę zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w miejscu i poza miejscem sprzedaży.

Uchwałą nr XLVI/381/18 Rady Miejskiej w Łobżenicy z dnia 22 czerwca 2018 r., została ustalona maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica.

Wobec powyższego, maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosi:

- 1) do 4,5% alkoholu i piwa: 47
- 2) powyżej 4,5% alkoholu do 18% (z wyjątkiem piwa): 35
- 3) powyżej 18% alkoholu: 37

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosi: 16.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi: 103.

W jednym punkcie sprzedaży może być prowadzona sprzedaż jednego lub kilka rodzajów napojów alkoholowych (A, B, C).

Poniższa tabela pokazuje dane na dzień 30.10.2019r., dotyczące liczby ważnych decyzji/zezwoleń oraz punktów sprzedaży

Rodzaj zezwoleń	Liczba ważnych decyzji/zezwoleń		Liczba punktów sprzedaży	
	Spożycie poza miejscem sprzedaży	Spożycie w miejscu sprzedaży	Spożycie poza miejscem sprzedaży	Spożycie w miejscu sprzedaży
A	28	5	28	5
B	25	0	25	0
C	26	1	26	1

Przyjęte powyżej oznaczenia określają następujące rodzaje zezwoleń:

A - do 4,5% alkoholu, oraz piwo

B – od 4,5 do 18% alkoholu z wyjątkiem piwa

C - powyżej 18% alkoholu

W roku 2019 zostały zlikwidowane 4 punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica.

Uchwałą nr XLVI/382/18 Rady Miejskiej w Łobżenicy z dnia 22 czerwca 2018 r., ograniczono w godzinach nocnych sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na terenie Gminy Łobżenica. Zakaz dotyczy pory nocnej w godzinach od 24⁰⁰ do godziny. 6⁰⁰.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Łobżenica zgodnie z informacją zawieraną w corocznym sprawozdaniu PARPA –G1 z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązania problemów alkoholowych

rok	Rodzaj zezwolenia typu A	Rodzaj zezwolenia typu B	Rodzaj zezwolenia typu C
2016 r.	2 962 934,20 zł	346 411,44 zł	2 242 918,07
2017 r.	3 664 822,49 zł	438 166,53 zł	2 919 197,19 zł
2018 r.	3 393 706,91 zł	338 952, 85 zł	2 622 758,04 zł

2. INFORMACJA MIEJSKO GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ŁOBŻENICY

Na terenie Gminy Łobżenica pomocą społeczną w 2019 roku objętych zostało 192 ogółem rodzin. W rodzinach tych żyje 414 osoby. (dane na 30.09.2019 r.) W 14 rodzinach potwierdzony został problem uzależnienia od alkoholu. Dane te nie są zgodne ze stanem faktycznym, ponieważ problem alkoholizmu w rodzinach jest często

negowany, lekceważony i uważany jest za chorobę wstydliwą. W związku z tym wiele rodzin ukrywa swój problem. Taki stan rzeczy nie obrazuje faktycznego stanu zagrożenia naszego społeczeństwa, jakie powoduje uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. W 25 rodzinach stwierdzono bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z liczbą osób w tych rodzinach – 110 (stan na 30.09.2019 r.). Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych najczęściej spowodowana jest nadużywaniem alkoholu. Efektem nadużywania alkoholu jest przemoc w rodzinie, zaniedbywanie obowiązków przez rodziców, bezrobocie. W 2019 roku założono 12 niebieskich kart z treści, których wynika, że sprawcami przemocy są głównie osoby nadużywające alkoholu. Rodziny wymagające wsparcia objęte są pomocą w formie asystenta rodziny i psychologa. Asystenci rodziny i pracownicy socjalni skierowali 8 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Osoby uzależnione otrzymują pomoc w naturze w formie gorącego posiłku, oraz pomoc w formie żywności, odzieży, bielizny osobistej, obuwia, sprzętu gospodarstwa domowego. Dzieci rodziców nadużywających alkohol korzystają z obiadów w stołówkach szkolnych. W 2019 roku 876 rodzin skorzystało z pomocy w formie świadczenia wychowawczego 500+, na ogólną liczbę dzieci 1566 (stan na 30.10.2019 r.). Na terenie gminy Łobżenica 429 rodzin posiada Kartę Dużej Rodziny.

3. Informacja na temat zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu oraz elementami narkomanii wg danych Posterunku Policji w Łobżenicy w roku 2018 (stan na 31.10 2018 r.):

L.p.	Rodzaj działania	Liczba
1.	Postępowania związane z przestępczością narkotykową	6
2.	Interwencje publiczne	378
3.	Interwencje domowe	47
4.	Wnioski o leczenie alkoholowe	13
5.	Osoby umieszczone w Ośrodku Profilaktyki w Pile	39

4. Informacja GKRPA w Łobżenicy i Punktu Konsultacyjnego:

W 2019 r. GKRPA w Łobżenicy odbyła 2 posiedzenia i 9 spotkań zespołów roboczych w celu motywowania osób do podjęcia leczenia odwykowego, udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskiwania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

GKRPA w 2019 r. wysłała 38 zaproszeń na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia. Zaproszenia wysyłane były na złożone wnioski do GKRPA w Łobżenicy m. in. przez MGOPS, Posterunek Policji i członków rodziny. Ogólnie wpłynęło 17 wniosków na podstawie których były wysyłane zaproszenia.

Punkt Konsultacyjny mieszczący się w budynku Gminnego Centrum Profilaktyki i Aktywności Społecznej w Łobżenicy czynny jest codziennie od poniedziałku do piątku, prowadzi go Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach swoich godzin pracy. W Punkcie Konsultacyjnym osoby, rodziny, których dotyczy problem z nadużywaniem alkoholu, narkotyków lub dotkniętych przemocą w rodzinie mają zapewnione konsultacje z zakresu specjalistycznego poradnictwa. Przez cały rok 2019 w punkcie konsultacyjnym odbywały się konsultacje dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Konsultacje prowadzi specjalista terapii uzależnień. Spotkania odbywają się dwa razy w miesiącu. Regularnie na spotkania przychodzi 12 osób.

Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym:

- w zakresie problemów alkoholowych - 8
- w zakresie problemów narkotykowych - 1
- w zakresie problemów przemocy w rodzinie - 3

Gminna Komisja w roku 2019 odnotowała jedno zdarzenie dotyczące nadużywania narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych. Do Punktu Konsultacyjnego zgłosiła się jedna matka mająca podejrzenia co do swojego dziecka o nadużywanie środków psychoaktywnych. Ponadto działania z zakresu przeciwdziałania narkomanii dotyczyły szeroko rozumianej profilaktyki i działań edukacyjnych.

II. CELE PROGRAMU

1. Ograniczenie zasięgu problemów alkoholowych na terenie Gminy Łobżenica.
2. Minimalizacja szkód spowodowanych nadużywaniem alkoholu.
3. Zapobieganie powstawaniu nowych zagrożeń związanych z alkoholem
4. Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie problemów alkoholowych.

III. ZADANIA I SPOSOBY ICH REALIZACJI

1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych współuzależnionych.

Uzależnienie od alkoholu, to zachowanie związane z piciem oraz zaczynające dominować nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla osoby większą wartość. Osoby uzależnione bronią się przed leczeniem odwykowym, ponieważ nie mają świadomości, że są chore. Wiedzą, że piją za dużo, za często, w nieodpowiednich sytuacjach, inaczej niż planują, ale równocześnie znajdują usprawiedliwienia takiego sposobu spożywania alkoholu i głęboko wierzą, że mogą samodzielnie zapanować nad swoim piciem.

Uzależnieni uważają, że przyczyną ich picia są inni ludzie, sytuacje, zdarzenia, los. Boją się, że spotkanie z terapeutą, psychologiem, psychiatrą skończy się rozpoznaniem uzależnienia, co nieuchronnie zaowocuje rozstaniem się z alkoholem i nie potrafią sobie wyobrazić swojego życia bez alkoholu.

Najbardziej skuteczną metodą leczenia jest psychoterapia, jeżeli pacjent spotyka się indywidualnie ze swoim terapeutą i równolegle uczestniczy w spotkaniach grupy terapeutycznej i innymi pacjentami uzależnionymi od alkoholu.

W zdrowieniu z uzależnienia największy sukces osiągają osoby, które leczenie w programach psychoterapii uzależnienia realizowanych w placówkach odwykowych łączą jednocześnie z aktywnym uczestnictwem w grupach samopomocowych. Samo uczestnictwo w mitingach AA czy spotkaniach w klubie abstynenta najczęściej nie wystarcza, aby skutecznie poradzić sobie z uzależnieniem.

Leczenie psychoterapeutyczne może być wspierane lekami zleconymi przez lekarza (np. przeciwdepresyjne, antypsychotyczne) stosowane są w łagodzeniu nieprzyjemnych stanów psychicznych i zaburzeń nastroju występujących w

uzależnieniu. Każda osoba próbująca dokonać zmiany, choćby najlepiej zmotywowana i zaangażowana w działanie doświadcza czasem zwątpienia, załamania, utraty sensu dalszych starań i nadziei na lepsze jutro. Czasem kończy się to powrotem do picia alkoholu. Mówimy wtedy o nawrocie choroby. Wtedy należy przerwać picie i poprosić o pomoc w placówce odwykowej.

Punkty konsultacyjne pełnią ważną rolę w lokalnym systemie pomocy, jednak do ich zadań nie należy prowadzenie psychoterapii osób uzależnionych, która jest zbiorem świadczeń zdrowotnych, a te udzielane są wyłącznie przez podmioty prowadzące działalność leczniczą. Zatem punkty konsultacyjne nie są (i nie mogą być!) alternatywą czy konkurencją dla placówek leczenia uzależnień.

Obecnie oferta punktów konsultacyjnych stała się bardziej interdyscyplinarna, a ich zadaniem jest zdiagnozowanie problemów całej rodziny i zaplanowanie pomocy dla wszystkich jej członków (dorosłych i dzieci). W przypadku podejrzenia występowania uzależnienia właściwą formą pomocy jest skierowanie do placówki odwykowej. Przykładem interdyscyplinarności porad jest sytuacja, w której do punktu zgłasza się żona w sprawie pijącego męża. Konsultant powinien podjąć próbę zdiagnozowania innych problemów, jakie mogą występować w tej rodzinie, np. przemoc, zaniedbywanie dzieci, problem pijących nastolatków, ubóstwo. W związku z tym osoby dyżurujące w punkcie konsultacyjnym muszą być interdyscyplinarnie przeszkolone w zakresie różnych zjawisk, które występują w rodzinie z problemem alkoholowym oraz możliwych do zaproponowania rozwiązań. Powinny posiadać umiejętności w zakresie udzielania pomocy psychologicznej (nawiązanie kontaktu, przeprowadzenie interwencji kryzysowej, udzielenie wsparcia, motywowanie, poradnictwo) oraz mieć wiedzę na temat:

- picia szkodliwego, uzależnienia, współuzależnienia, sytuacji dzieci w rodzinie alkoholowej;
- zjawiska przemocy w rodzinie, problemów pijących nastolatków;
- bazy adresów i ofert profesjonalnych placówek pomocowych na terenie powiatu i województwa.

Zadania punktu konsultacyjnego:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia, kierowanie do

leczenia specjalistycznego oraz do skorzystania z pomocy grup samopomocowych,

- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. przez rozmowy podtrzymujące, uruchomienie przy punkcie konsultacyjnym grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu),
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

1. Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym.

Nadużywanie alkoholu wpływa niekorzystnie na życie wszystkich członków rodziny. Dzieci mające pijących problemowo rodziców przeżywają zdecydowanie więcej – niż ich rówieśnicy – trudnych sytuacji i emocji: leku, napięć, wstydu, odrzucenia, samotności.

W związku z nieprzewidywalnością zachowań rodziców, często zmianą ich nastrojów i wzajemnych relacji, atmosfera ciągłego zagrożenia i napięcia w rodzinie, nie czują się w domu pewnie i bezpiecznie. Nie zawsze znajdują oparcie w dorosłych. Są świadkami, a czasami ofiarami przemocy. Doświadczają wielu psychicznych urazów.

Sytuacje przewlekłego napięcia i braku poczucia bezpieczeństwa w rodzinie sprzyja tworzeniu się obronnych postaw życiowych służących temu, aby przetrwać w nienaturalnie trudnych warunkach, nie dać się skrzywdzić i jak najmniej cierpieć.

W rodzinie z problemem alkoholowym wymienia się pięć typów postaw obronnych dzieci:

- Bohater rodzinny – najczęściej najstarsze dziecko w rodzinie. Poświęca się dla rodziny. Przejmuje obowiązki dorosłych. Rezygnuje z własnych potrzeb i celów życiowych, by dbać o innych dla zachowania równowagi i spokoju w domu. Jest nadodpowiedzialne, ma małą świadomość własnych potrzeb i nie potrafi dbać o siebie.
- Wspomagacz – chroni pijącego przed konsekwencjami picia, usprawiedliwia. Szuka sposobów na ograniczenia picia. Przyprawdza pijącego do domu, przynosi alkohol, aby zatrzymać go w domu, wylewa alkohol itp.
- Wyrzutek (koziół ofiarny) – obarczony jest winą za problem rodzinny: „to przez ciebie Ojciec pije, matka ma nerwicę”. Swoim negatywnym zachowaniem próbuje zwrócić na siebie uwagę rodziców i tym samym odwrócić ją od problemu picia. Źle się uczy, wagaruje. Wcześniej sięga po alkohol czy inne środki psychoaktywne, może mieć problem z prawem.
- Maskotka – często najmłodsze, ukochane dziecko w rodzinie, przymilne, sprawnie rozładowujące napięcie rodzinne. Dziecko to wykorzystywane jest przez rodzinę do uspokajania pijanego rodzica, wypraszania od niego pieniędzy itp.
- Zagubione dziecko (dziecko we mgle) – to dziecko, które ucieka w świat własnych fantazji, w świat lektur, marzeń, gier komputerowych. Nie sprawia kłopotów wychowawczych. W sytuacjach narastającego napięcia próbuje zniknąć (schować się, izolować lub zaprzeczyć rzeczywistości). Dziecko to może mieć problemy w kontaktach z rówieśnikami.

Dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym mogą stosować jednocześnie różne postawy obronne, mogą też przyjmować różne postawy w kolejnych fazach swojego życia. Na przykład po odejściu z rodziny „bohatera” jego rolę może przyjąć „koziół ofiarny”.

Życie w chronicznym stresie może upośledzać funkcjonowanie systemu immunologicznego i powodować choroby somatyczne. Dzieci osób uzależnionych od alkoholu w porównaniu z rówieśnikami, mają wiele problemów zdrowotnych z powodu obniżenia odporności biologicznej.

Dzieci w rodzinie z problemem alkoholowym potrzebują bezwzględnego oparcia, poczucia stałości i bezpieczeństwa przynajmniej za strony jednego z rodziców. Psychiczne opuszczenie, brak wsparcia i przewlekłe cierpienie mogą wpłynąć negatywnie na funkcjonowanie w życiu dorosłym.

Efektom doświadczeń wyniesionych z życia w rodzinie z problemem alkoholowym mogą być pewne ustalone schematy zachowań i reakcji emocjonalnych, które utrudniają osiągnięcie zadowolenia i satysfakcji z życia, a zwłaszcza nawiązywanie bliskich relacji z innymi ludźmi w dorosłym życiu. Powstały na tym tle zespół zaburzeń przystosowania nazywany jest przez terapeutów syndromem dorosłego dziecka alkoholika (DDA).

Nadmierne picie alkoholu przez osobę bliską wywiera negatywny wpływ na wszystkich członków rodziny i rodzi bardzo poważne konsekwencje zdrowotne, psychologiczne, społeczne i materialne. Prowadzi do dezorganizacji rodziny, a nawet czasem do jej rozpadu. Aby lepiej poradzić sobie z tą trudną sytuacją, członkowie rodziny mogą skorzystać z pomocy psychologicznej świadczonej w placówkach terapii uzależnień, których zadaniem jest leczenie osób uzależnionych, ale również wspieranie osób cierpiących z powodu picia swoich bliskich.

Na polu rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych wśród wielu grup zajmujących się tą problematyką jednymi z najważniejszych są ruchy abstynenckie. To one jednokrotnie stanowią ważne miejsce promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia w społeczności lokalnej. Są też ważnym miejscem pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin.

Wspólnoty samopomocowe

Do najbardziej znanych ruchów trzeźwościowych należą: ruch Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenckie oraz stowarzyszenia abstynenckie. Możemy również spotkać się z grupami wsparcia oferującymi pomoc w zakresie problemów alkoholowych. Ruchy trzeźwościowe mają nieformalny i formalny charakter swojego funkcjonowania. To odróżnia je od siebie zarówno na gruncie oferowanej pomocy, jak również na polu współpracy z innymi podmiotami systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wspólnota Anonimowych Alkoholików(AA) z jego odgałęzieniami: AI-Anon (wspólnota rodzin i bliskich osób z problemem alkoholowym), AI-Ateen (wspólnota dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym) jest całkowicie pozaformalną, dobrowolną

i nieprofesjonalną wspólnotą trzeźw ościową, działającą obecnie w ponad 160 krajach. Jedynym celem członków wspólnoty jest utrzymanie własnej trzeźwości i pomaganie tym, którzy zwracają się po pomoc w jej osiągnięciu. Wspólnota AA realizuje program Dwunastu Kroków, który jest sugestią i podpowiedzią jak zdrowieć, natomiast swa działalność opiera na Dwunastu Tradycjach, które gwarantują jedność wspólnoty.

Kolejną nieformowaną jednak nieustrukturyzowaną formą samopomocy są grupy wsparcia. Z samej idei o jej powstaniu, czasie trwania, celach decydują zainteresowani, czyli osoby, które łączy wspólny problem, np. chęć wspierania własnej trzeźwości czy radzenie sobie z negatywnymi przeżyciami będącymi skutkiem picia przez bliską osobę. Z założenia są to spotkania ludzi oparte na ich własnej inicjatywie i potrzebie korzystania z wzajemnej pomocy.

W systemie pomocy osobom z problemem alkoholowym możemy spotkać się z klubami abstynenta. W istocie jednak klub abstynenta jest wspólnotą nieformalną, choć w dużej mierze ustrukturyzowaną. Jej miejscem, gdzie prowadzone są różne działania wspierające trzeźwość jego członków, ich rodzin, a także propagujące tę ideę dla i w społeczności lokalnej.

Działalność stowarzyszeń abstynenckich

Sformalizowaną formą działalności na gruncie profilaktyki i rozwiązywania problemów wśród ruchów trzeźwościowych są stowarzyszenia abstynenckie. Stowarzyszenie jest podstawową formą organizacyjno-prawną przewidzianą w celu realizacji konstytucyjnego prawa swobody zrzeszenia się. Po spełnieniu wymogów formalno-prawnych i wpisaniu do rejestru zyskuje osobowość prawną i staje się podmiotem formalnym. Stowarzyszenia abstynenckie, niezależnie od szczegółowych celów działalności zapisanych w statutach, mają podstawowy cel: działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, przede wszystkim w postaci pomocy osobom z problemem alkoholowym oraz członkom ich rodzin. Na terenie Gminy Łobżenica istnieje od 1996r Grupa anonimowych alkoholików AA „Mentoja” skupiająca osoby uzależnione i Grupa AL.-Anon „Wiktoria”

Powyższe zadanie realizowane jest poprzez:

- organizowanie dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka, pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami społecznymi związanymi z używaniem alkoholu i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami niwelującymi zachowania ryzykowne.

- kierowanie osób uzależnionych i uwięzionych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne.
- finansowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego w Łobżenicy i świetlic socjoterapeutycznych w Dębnie, Liszkowie gdzie realizowane są zajęcia z zakresu profilaktyki, zajęcia sportowe w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży stanowiących alternatywę wobec używania napojów alkoholowych i innych substancji psychoaktywnych, dożywanie dzieci. Działalnością objęte jest 80 dzieci z terenu Gminy Łobżenica,

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy.

Picie alkoholu przez młodych ludzi jest najczęstszym zachowaniem ryzykownym. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie upośledza czynności poznawcze: koncentrację uwagi, zapamiętywanie, uczenie się, rozwój kontroli emocjonalnej. Prowadzi do podejmowania innych zachowań ryzykownych, groźnych dla życia i zdrowia, zakłóca proces rozwojowy, może również powodować spowolnienie wzrostu i zaburzenia hormonalne.

Zadania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży realizowane są przede wszystkim na poziomie profilaktyki uniwersalnej – ukierunkowanej na całą populację oraz profilaktyki selektywnej – ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka.

- Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji. Działania uniwersalne są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy, warsztaty i półkolonie z programami opóźniania inicjacji alkoholowej lub papierosowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.
- Profilaktyka selektywna – są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od

przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/ i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Przykładem profilaktyki na terenie naszej gminy są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym w formie kolonii z programem profilaktycznym.

Powyższe zadanie realizowane będzie poprzez:

- inicjowanie działań na rzecz niwelowania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, poprzez finansowanie rekomendowanych programów profilaktycznych (lista programów na stronach Ośrodka Rozwoju Edukacji, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii),
- wspieranie realizacji działań profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych, realizowanych przez osoby posiadające odpowiednie przygotowanie w zakresie profilaktyki dzieci i młodzieży,
- prowadzenie edukacji społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, mechanizmów przemocy i możliwości uzyskania pomocy,
- inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej.
- włączanie Gminy Łobżenica w realizację ogólnopolskich kampanii promujących życie bez zagrożeń związanych z alkoholem i przemocą skierowanych do różnych grup odbiorców.
- finansowanie szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie. na temat przeciwdziałania przemocy i agresji
- organizowanie i finansowanie szkoleń dla członków GKRPA i osób aspirujących do pracy w komisji
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych

4. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie:

- organizowanie konkursów na realizację zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.

- prowadzenie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie przeciwdziałania i usuwania skutków problemów uzależnień i przemocy.

5. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:

- prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

W roku 2019 zostało zorganizowane szkolenie dla przedsiębiorców posiadających zezwolenie na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych. Szkolenie prowadziła Wielkopolska Fundacja ETOH z Poznania.

IV. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zarządzeniem Nr 0050.43..2017 Burmistrza Łobżenicy z dnia 19 kwietnia 2017 roku zmieniony został skład osobowy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Obecnie Komisja liczy 8 osób, do jej głównych zadań należy:

- inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- współrealizowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w zakresie leczenia odwykowego,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Zasady wynagradzania członków GKRPA opracowano na podstawie art.4, pkt.5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Członkom GKRPA przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Komisji, reprezentowanie Komisji w sądzie i za wykonywanie innych czynności związanych z realizacją Gminnego Programu. Wysokość wynagrodzenia dla członka GKRPA ustalona jest w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia określanego corocznie przez Radę Ministrów.

V. Adresaci programu.

Adresatami Gminnego Programu są:

- mieszkańcy Gminy Łobżenica,
- dzieci, młodzież i ich rodziny,
- placówki oświatowe,
- kadry pedagogiczne szkół, wychowawcy, pedagodzy,
- organizacje pozarządowe,
- lokalne instytucje działające na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- osoby uzależnione oraz pijące szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodziny,
- pozostała społeczność lokalna.

VI. Realizatorzy programu.

Za koordynację i realizację Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami w tym:

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobżenicy,
- szkoły, przedszkola i placówki oświatowe na terenie Gminy Łobżenica,
- placówki służby zdrowia,
- placówki leczenia zamkniętego,
- zakłady leczenia uzależnień,
- Posterunek Policji w Łobżenicy,
- kuratorzy sądowi i społeczni,
- podmioty i instytucje realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich zadań statutowych,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łobżenicy,

- Zespół Interdyscyplinarny w Łobżenicy,
- organizacje pozarządowe,
- organizacje kościelne i związki wyznaniowe.

VII. Finansowanie zadań programu.

Gminny program realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Łobżenica na rok 2019 w tym ze środków pozyskiwanych z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych na podstawie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Określa je Załącznik Nr 1 i Załącznik Nr 2 do niniejszego programu, zgodny z projektem budżetu Gminy na 2020 r. w dziale 851 – ochrona zdrowia, w rozdziale 85154- przeciwdziałania alkoholizmowi i w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii.

VIII. Sprawozdawczość.

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łobżenicy przygotowuje Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przedstawia je Radzie Miejskiej w Łobżenicy zgodnie z planem pracy Rady Miejskiej. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Burmistrz Łobżenicy.